

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХАДЖИ ДИМИТЪР“ С. БЯЛА
8850- с. Бяла; общ. Сливен ул. „Люляк“ №13; тел: 0878774443
E-mail: ou_biala@hotmail.com <http://oubyala.com>

Утвърждавам:

Директор:
/ Р.Господинова/

ПРОГРАМА

за
Гражданско образование
за учебната 2020 – 2021 год.

Програмата е приета на Педагогически съвет, Протокол №1 от 15.09.2020 г.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХАДЖИ ДИМИТЪР“ С. БЯЛА
8850- с. Бяла; общ. Сливен ул. „Люляк“ №13; тел: 0878774443

E-mail: ou_biala@hotmail.com <http://oubyala.com>

I. ОЦЕНКА НА СИТУАЦИЯТА

Гражданско образование играе определяща роля в личностното развитие и подготовка на младите хора за социална реализация чрез познаване, владеене и използване на човешките права и свободи, съобразени със законите на демократичното общество.

II. ЦЕЛ, ОСНОВНИ ЗАДАЧИ И ПРИНЦИПИ

Главната цел на настоящата програма е формиране на социално ангажирани личности с изградени умения и компетентности за пълноценна реализация в съвременното демократично общество.

Специфичните цели визират:

- насърчаване и подкрепа на учениците в процеса на социализация и утвърждаването им като достойни граждани;
- придобиване на нагласи, знания и умения, необходими на всички, за да учат цял живот, да се трудят и проявяват високо гражданско съзнание;
- максимално развитие потенциала на всеки ученик с възможност за самореализация като зачита правилата и не накърнява правото на другите да осъществяват своите житейски планове.

Основни задачи:

1. Създаване на благоприятна педагогическа обстановка, която да осигури на учениците възможност да осъзнаят и осмислят всички аспекти и измерения на ГО.
2. Учениците да участват пряко в дискусии, форуми и дебати по обществено значими и социални въпроси.
4. Да се изградят у тях нагласи за грижливо отношение към продуктите на човешкия труд.
5. Изграждане на гражданска култура чрез овладяване на граждански знания и формиране на граждански навици и добродетели, позитивна ценностна система и обективен правилен светоглед.
7. Възпитание в дух на демократично гражданство и патриотизъм, национално самочувствие и гордост.
8. Ефективно здравно и екологично възпитание, предпазване от рискове, заболявания и зависимости, насочване към здравословен начин на живот, физическа активност, спорт и туризъм.
9. Формиране на разумна потребителска и финансова култура, спестовност, почит и уважение към труда на хората, съхраняване и естетизиране на учебната среда.
10. Поетапно и в зависимост от възрастта да се изградят представите на младите хора за начина на живот и проблемите в съвременните условия в страната и в ЕС.
11. Да се формира достатъчна за етапа на образование организационна, икономическа, здравна, естетическа и екологична култура.

Училищната програма е построена върху няколко принципа:

- Интеграция и мултидисциплинарност през целия курс на обучение 1 – 7 клас, без да се предвиждат допълнителни учебни часове чрез използване на съдържателния и технологичен капацитет на основните учебни дисциплини и на дейността на класния ръководител.
- Постепенност, прогресивност и спираловидност на процеса на обучение и възпитание. Всички аспекти на ГО се застъпват още в начален етап, а във всяка

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХАДЖИ ДИМИТЪР“ С. БЯЛА
8850- с. Бяла; общ. Сливен ул. „Люляк“ №13; тел: 0878774443

E-mail: ou_biala@hotmail.com <http://oubyala.com>

следваща степен тяхното съдържание се обогатява, разширява и усложнява, съобразено с ДОО.

- Ориентираност към всяко дете, към конкретния ученик, равен достъп за всеки и всички, сътрудничество, отговорна комуникация и хуманизъм на педагогическите взаимодействия.

III. ЯДРО И КОМПОНЕНТИ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ, ФОРМИ И МЕТОДИ НА РАБОТА

Широкото схващане за гражданското образование включва голям кръг от проблеми, които в своето единство са необходими, за да могат сегашните ученици да станат достойни бъдещи граждани, притежаващи богата информираност и култура, висока компетентност и лична отговорност при участието си в живота на демографичното общество. Обучението и възпитанието е отворено към всички нови проблеми, които могат да се окажат значими за гражданската култура на младите хора след време. Ядрото на ГО включва четири основни компонента:

1. Демокрация, власт и институции.
2. Граждански права, свободи и задължения.
3. Национална идентичност.
4. Социална кохезия (връзка, сближаване) и различия.

Съдържателното ядро на ГО е насочено към натрупване на граждански знания, включващи фундаментални идеи и информация, необходима на всеки човек, за да е ефективен и отговорен гражданин. Те следва да се превърнат в интелектуални навици и навици за участие, свързани с граждански умения и компетентности за:

- основни житейски умения;
- умения за общуване при решаване на социални проблеми в бита;
- взимане на решения;
- работа в екип;
- решаване на конфликти и постигане на разбирателство;
- умения за отстояване на безопасно поведение и поемане на отговорност;
- действия и условия при стрес и екстремни ситуации;
- интеркултурни взаимоотношения;
- участие със свой принос в граждански инициативи и в училищния живот.

Крайният резултат е изграждане на граждански и общочовешки добродетели като основни черти на характера на „базовата личност“ на всяко дете и младеж. Те са необходими за съхранението и усъвършенстване на конституционната демокрация и крехкото ни гражданско общество, за формиране на така необходимите самодисциплина, честност, патриотизъм, толерантност, уважение и зачитане на ценността и достойнството на всеки човек.

IV. МОДУЛИ И ДЕЙНОСТИ

Гражданското образование има три основни измерения:

- познавателно: придобиване и осмисляне на идеи, понятия, системи и концепции;
- социално : способност да се практикува демокрацията във всички форми и във всички области и етапи в живота на човека: в детството, юношеството и зрелия живот;
- емоционално: разпознаване и приемане на ценностите на демократичното общество.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХАДЖИ ДИМИТЪР“ С. БЯЛА
8850- с. Бяла; общ. Сливен ул. „Люляк“ №13; тел: 0878774443

E-mail: ou_biala@hotmail.com <http://oubyala.com>

ТЕМИ ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ за НАЧАЛЕН ЕТАП (I – IV клас)

РАЗДЕЛ	ТЕМИ
I. Аз и моят свят / Моят дом и моето семейство	<ol style="list-style-type: none"> 1. Формиране на представи за собственото „Аз“ 2. Какво мога да правя най-добре? 3. Моите права, задължения и отговорности вкъщи. 4. Достойнство и основни човешки права 5. Семейство и род 6. Училищен живот 7. Моят роден край 8. Увереност и умение за общуване
II. Обучение в мир и мирно решаване на конфликти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Колко всички си приличаме и колко сме различни? 2. Формиране на първите имена за групова дейност. 3. Толерантност, търпимост, уважение към другите и към себе си – как ги разбирам и прилагам?
III. Аз съм гражданин на моята държава	<ol style="list-style-type: none"> 1. Национални символи 2. Официални празници в Република България 3. Основни права, свободи и отговорности на детето и гражданина на Република България 4. Значими национални културни достижения 5. Умение да живеем заедно – АЗ и ДРУГИТЕ
IV. Правата на детето	<ol style="list-style-type: none"> 1. Първи знания за правата и свободите, за границата между разрешено и забранено.
V. Аз и светът на възрастните	<ol style="list-style-type: none"> 1. Видове собственост 2. Професии и длъжности 3. Семейни доходи и планиране на личния бюджет 4. Как се печелят и харчат парите?
VI. Защита на живота и реакция в критична ситуация	<ol style="list-style-type: none"> 1. Правила за безопасност на движението

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХАДЖИ ДИМИТЪР” С. БЯЛА
8850- с. Бяла; общ. Сливен ул. „Люляк” №13; тел: 0878774443

E-mail: ou_biala@hotmail.com <http://oubyala.com>

	<p>2. Бедствия, аварии, инциденти</p> <p>3. Как да се справям в критични ситуации и конфликти?</p>
--	--

ТЕМИ ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ за ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП (V – VII клас)

РАЗДЕЛ	ТЕМИ
I. Моята самооценка.	<p>1. Силните и слабите страни на човека.</p> <p>2. Какъв ще стана когато порасна голям?</p> <p>3. Как да придобия чувство за идентичност и собствена стойност?</p>
II. Аз и другите.	<p>1. Създаване на правила за съвместен живот в класа.</p> <p>2. Приятели и врагове. Междуполово разбирателство.</p> <p>3. Хубаво ли е да си различен?</p> <p>4. Различията около нас: как ги приемаме и подкрепяме?</p> <p>5. Отношенията в обществото /в магазина, на улицата, в автобуса, в болницата/.</p> <p>6. Междупersonностни отношения /учител-ученик, ученик-учител, ученик-родител, ученик-общество/. Приятелството – що е то и има ли бъдеще? Какви качества трябва да притежава твоят приятел?</p> <p>7. Какви качества трябва да притежава достойният човек?</p>
III. Демокрацията в „малкото ни общество”.	<p>1. Сътрудничество, комуникация, уважение и разбирателство.</p> <p>2. Права и отговорности – какво зная и не зная за тях?</p> <p>3. Чувствам се по-отговорен за всичко, което се случва в училище!</p> <p>4. Образование без предрасъдъци и дискриминация.</p> <p>5. Какво да променим в училище? Предложения, препоръки, мотиви.</p> <p>6. Ценностите, които осмислят човешкия живот.</p>
IV. Обучение за мир и мирно решаване на	<p>1. Причини за растящата агресия и</p>

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХАДЖИ ДИМИТЪР” С. БЯЛА
8850- с. Бяла; общ. Сливен ул. „Люляк” №13; тел: 0878774443

E-mail: ou_biala@hotmail.com <http://oubyala.com>

<p>конфликти.</p>	<p>насилие в училище и извън него.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Стиллове и начини за разрешаване на спорове и конфликти. 3. С какво мога да допринеса, за да има ред, дисциплина и сигурност в моето училище? 4. Как да се справим в критична ситуация? 5. Първа помощ в екстремни ситуации.
<p>V. Основни човешки права, свободи и задължения.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Запознаване с помощта на избрани текстове от основни документи – Конституция на РБ, Международната харта за правата на човека и др. 2. Институции в РБ /Парламент, Президент, Министър-председател, Кмет, Областен управител/. Какво знаем за тях – функции, правомощия? Кой е...? 3. Символи и ритуали в РБ /химн, герб, знаме на РБ/.
<p>VI. Аз съм бъдещ достоен гражданин на моята родина.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Емоционално споделяне и съпреживяване на природни красоти, богато историческо наследство и успехи днес – на живо и чрез съвременните технологии. 2. Храмовете на България. 3. Искам да се запозная със 100-те национални туристически обекта на България.
<p>VII. Екология и здраве – отговорност за себе си.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пубертетът и хигиена на човешкото тяло и ум. 2. Естетика и култура на половото общуване. 3. Здравословно хранене и вредата от диетите: анорексия и булимия. 4. Наднормено тегло и затлъстяване. 5. Измамните блаженства: алкохол, цигари, дрога. 6. Сърфирането в интернет – какви опасности крие?
<p>VIII. Потребителска и финансова култура.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Съвременната потребителска мания. 2. Вредни продукти в нашите магазини.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХАДЖИ ДИМИТЪР” С. БЯЛА
8850- с. Бяла; общ. Сливен ул. „Люляк” №13; тел: 0878774443

E-mail: ou_biala@hotmail.com <http://oubyala.com>

	<p>3. Семейен и личен бюджет.</p> <p>4. Отношението към парите и материалните ценности.</p> <p>5. Какво е икономическа криза и как да излезем от нея.</p>
--	---

ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Примерни теми

1. Хранене. Гладуването – ползи и вреди.
2. Здравословно хранене и вредата от диетите: анорексия и болимия.
3. Необходимост от спазване на дневен режим.
4. Лична хигиена, облекло, външен вид.
5. Физическо развитие и дееспособност.
6. Психично здраве и личностно развитие.
7. Сексуално здраве.
8. Предпазване от употреба на психоактивни вещества.
9. Вредата от телевизията и компютъра.
10. Новият наркотик интернет – как да се спасим?
11. Агресията в училище и извън него (опазване живота и здравето на децата и учениците, опазване на материалната база в училище и на обществени места).
12. Екология и опазване на околната среда.
13. Безопасно движение на улицата и пътя.
14. Мамо, не пуши цигари, защото

ПСИХОФИЗИЧЕСКО И КОГНИТИВНО РАЗВИТИЕ

Примерни теми

1. Щом не ме е донесъл щъркелът, тогава?
2. Кои събития от външния свят предизвикват реакция в мен?
3. Как да подобря общуването си с другите и да се откажа от лошите привички?
4. Какво знаем за зависимостите – алкохол, хазарт, наркотици?
5. Народопсихология: „С каквото се събереш, такъв ставаш!”. Жертви ли сме на наказанията на родителите си?
6. Пътят между истината и лъжата. Последствията.
7. Любовта и уважението като духовни ценности. Омраза и завист.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХАДЖИ ДИМИТЪР” С. БЯЛА
8850- с. Бяла; общ. Сливен ул. „Люляк” №13; тел: 0878774443

Е-mail: ou_biala@hotmail.com <http://oubyala.com>

8. Какво мисля за „правилата“:

- Трябва постоянно да съм нащрек, за да не ме смачка този ужасен живот!
- Трябва да полагам максимални усилия, за да се представя винаги в най-добра светлина!
- Никой няма право на грешки. Ако човек сгреша, трябва да бъде жестоко наказан!
- Трябва да държа хората на дистанция, за да не ме наранят!
- Трябва да се представям само в най-добра светлина!
- Трябва по всякакъв начин да се старая да си „пасна” с другите (да се нагодя към другите)!
- Трябва да успея на всяка цена!

9. Благотворителност.

10. Моята мечта е...

11. Аз нямам родители. Живея сам, в дом за деца, лишени от родителска грижа. За мен се грижи държавата...

12. Ценностите, които осмислят човешкия живот.

13. Какви качества трябва да притежава достойният човек?

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Повишаване на личното самочувствие на обучаваните и формиране на умения и нагласи за участие в проблемите на класа, училището, обществото;
- Умения за активно участие в социалния и обществен живот на страната;
- Знания за здравословен начин на живот;
- Приобщаване към личните и обществени проблеми;
- Изграждане на собствена позиция по социално-значими въпроси и умения за изразяването ѝ;
- Перспективно мислене, отговорно отношение и положителни нагласи към хората и света като цяло;
- Умения за водене на социален диалог по наболели проблеми на училищно ниво, в семейството, обществото;
- Създаване на социални контакти;
- Знания за духовните и социалните ценности, интеркултурност;
- Изграждане на усет за индивидуалност;

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

1. Всеки преподавател има право на избор на тема от учебната програма. При избора се има предвид възрастта на учениците и най-вече техният интерес към определена проблематика.

2. Основна форма на работа – дискусия. Други форми – казуси, анкети, изследвания, сборки, ситуационни игри, тематични презентации.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХАДЖИ ДИМИТЪР” С. БЯЛА
8850- с. Бяла; общ. Сливен ул. „Люляк” №13; тел: 0878774443

E-mail: ou_biala@hotmail.com <http://oubyala.com>

3. Основен принцип на работа – активност и дискуссионност, които позволяват активно участие на учениците, възможности за изразяване на собствени ценности, нагласи, гледни точки.
4. Контрол по изпълнението на учебната програма се осъществява от директора на училището и помощник-директора по учебната дейност (председател на екипа по изпълнение на проекта).